

Nr 962

Av herrar Åkerlund och Hübinette, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 49, angående utvecklingsarbete rörande utvinning av uran.

(Lika lydande med motion nr 1106 i Andra kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 49 till årets riksdag föreslås ett utvecklingsarbete för att förbättra uranutvinningsmetoderna vid uranverket i Ranstad under en treårsperiod till en bruttokostnad av 25 milj. kr. Departementschefen utgår från att uranproduktionen därefter helt avvecklas. Vi ansluter oss till tanken på nedläggning men vill därtill yrka på att övergångstiden till ranstadsverkets överförande till beredskapsstadium avkortas.

Såsom framgår av propositionen har frågan om den svenska uranproduktionen varit föremål för ingående utredning. Därvid har bl. a. framkommit, att det svenska atomkraftprogrammet för sin uranförsörjning måste räkna med import utifrån. En inhemsk svensk produktion kan med nu kända uranförekomster och realistiska antaganden om produktionsstorlek inte täcka mer än en mindre del av uranbehovet. Dess bättre är det numera möjligt att basera en utbyggnad av den svenska kärnkraften på import, något som man som bekant inte ansåg möjligt vid tidpunkten för beslutet om ranstadsverkets uppförande. Under sådana förhållanden kan en liten svensk uranproduktion varken av nuvarande eller ifrågasatt fyrdubblad eller ens åttadubblad omfattning utgöra ett verksamt korrektiv till beroende av utländska leverantörer. Därtill får andra vägar sökas t. ex. långtidskontrakt med flera olika producenter.

Därest utvecklingen utomlands, såsom vissa tecken tyder på i Förenta staterna, skulle resultera i större frihet att handla med och äga uran, öppnas möjlighet även för de olika svenska kraftproducenterna att, förutsatt svensk lagstiftning så tillåter, förvärva uran direkt utomlands. Ranstadsuranet måste då antingen säljas i konkurrens med importerat uran eller tvångsvis tilldelas vissa kraftproducenter mot en avgift. Med de kalkyler som redovisats i ovannämnda utredning måste i bägge fallen förluster på uranproduktionen subventioneras bort med betydande belopp. Det är dessutom att beklaga att någon försäljning av ranstadsuran inte redovisats till stöd för att en säljbar produkt förefinnes. En av hänsyn till Ranstad reglerad uranmarknad inom Sverige ter sig därför under antagande om större internationell frihet på uranområdet inte lockande.

Departementschefen anför att framställningskostnaderna för ranstadsuranet ligger väsentligt högre än nuvarande världsmarknadspris för uran även vid full produktion i nuvarande verk. Huruvida en bättre relation mellan kostnaderna vid nuvarande eller en fyr- eller åttadubblad produktion och priset kan inställa sig längre fram i tiden undandrar sig vårt bedömande. Vi vill emellertid framhålla att förbättrade utvinningsmetoder, vartill det föreslagna utvecklingsarbetet enligt propositionen syftar, rimligen eftersträvas även av utländska producenter och i och för sig kan antagas verka tillbakahållande på en eventuell stegring av uranpriset. Enligt vår mening är det helt avgörande skälet för att produktionen bör läggas ned dock det, att den uranbärande skiffern är alltför fattig för att utnyttjas i fredstid. Även om i någon mån förbättrade utvinningsresultat kan uppnås, kan dessa enligt vår mening inte bli så stora, att de kan uppväga nackdelen av att endast ha ca 300 gram uran i det ingående godset, när konkurrerande fyndigheter har 1 000 gram och mera med lika effektiva utvinningsmetoder. På denna grund anser vi, att det föreslagna utvecklingsarbetet är alltför ambitiöst och att ett sådant bör begränsas till ett år. Å andra sidan har hittills ett förtjänstfullt arbete nedlagts på och värdefulla erfarenheter vunnits av uranutvinning ur skiffer. I händelse av avspärrning, importsvårigheter av annat slag och för beredskapsändamål har ranstadsverket enligt vår mening alltjämt ett värde. Därvid är det av vikt att anläggningen inte är alltför starkt nedsliten. Vi förordar därför, att riksdagen uttalar att förberedelserna för att överföra anläggningen i beredskapstillstånd, s. k. malpåse, nu bör påbörjas. Härför bör en viss övergångstid bl. a. av hänsyn till personalen ställas till förfogande. Kungl. Maj:t bör också ges relativt stor rörelsefrihet för att möjliggöra avslutande av ev. pågående utvecklingsarbeten. För detta ändamål förordar vi ett anslag av 10 milj. kr. för budgetåret 1969/70.

Åberopande det anförda hemställes,
att riksdagen måtte

1. uttala att Ranstadsverket skall överföras i beredskapstillstånd, s. k. malpåse,
2. till Utvecklingsarbete rörande utvinning av uran m. m. för budgetåret 1969/70 under trettonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 10 000 000 kr.

Stockholm den 9 april 1969

Henrik Åkerlund (m)

Gunnar Hübinette (m)